

ØKT FORSKNING AV ENG- OG BEITEVEKSTER

To tredjedeler av Norges totale jordbruksareal brukes til eng og beiter. En stor del av disse eng- og beitearealene gir imidlertid fremdeles for små avlinger i forhold til det de burde kunne gi. Dette skyldes en rekke faktorer og kombinasjoner av disse.

For å få en nærmere utredning om de mange aktuelle spørsmål i eng- og beitedyrkinga, ble det av Norges landbruksvitenskapelige forskningsråd for et par år siden nedsatt en komité som skulle komme med en innstilling om forskningsarbeidet med eng- og beitevekster.

I komitéens innstilling som nå foreligger, foreslås det bl. a. at foredlingen av rødkløver bør intensiveres, særlig da med tanke på å få mer varige stammer. Det gjelder her spesielt hardførhet og motstandsdyktighet mot kløverråte og kløverål. Institutt for arvelære og planteforedling ved Norges landbrukshøgskole bør være sentrum for foredlingen av engbelgvekster. Forsøksstasjonene for de høyere-liggende strøk og i Nord Norge bør stå for innsamling av materiale som utgangspunkt for foredlingsarbeidet og prøvingen av avkastningsforsøk, sier komitéen.

Vi har ellers mange strøk med vanskelige overvintringsforhold for enga og hvor det av flere grunner er nødvendig å la enga ligge i nokså mange år. Det er aktuelt med omfattende undersøkelser av forholdene for å få god og samtidig langvarig eng, og dette er en sentral forskningsoppgave. Komitéen mener også at det bør bli mer frøblandingsforsøk med vekster som er skikket for en kombinert drift av eng og beite. Skadene på eng etter isdekke er et stort problem i mange strøk. Det viser seg nemlig at mange grasarter tåler isdekke i ulik sterk grad, og det er også funnet forskjell i rødkløver.

Av andre eng- og beiteforsøk er det også aktuelt å klarlegge spørsmål i forbindelse med dyrking i høyere-liggende strøk og i setertraktene. Virkningen av høstbeiting og til en viss grad også av vårbeiting, bør undersøkes nærmere under ulike forhold. Dyrking av ulike grønnfôrvekster, som supplering til høstbeiting, er det av stor interesse å få belyst. Gjødslingen og hvordan den virker på avling og varighet av plantebestand, er sentrale oppgaver og her kommer også kvalitets-egenskapene av graset og dermed høyet inn som en viktig faktor.

I mange distrikter er det også meget aktuelt å finne fram til de sikreste og beste måter for bruk av husdyrgjødsel til eng og beite.

Komitéen foreslår at Hellerud forsøks- og eliteavlsgard bør ta opp arbeidet med stamfrøavl og praktiske frøavlsforsøk av eng- og beitevekster. En grundigere forskning av de forskjellige beitemetoder som stripebeiting og grasfôring (null-beiting) i sammenlikning med vanlige beitemetoder og høsting av avlinga som høy eller silo, er det også av betydning å få undersøkt nærmere.

De rene kvalitetsundersøkelser av avlingene er det grunn til å få utvidet, og det samme gjelder arbeidet med bekjempelse av sykdommer og skadedyr på eng- og beitevokster. For å kunne gjennomføre en rekke av de nye og utvidete tiltak som komitéen peker på, foreslås det opprettet en del nye stillinger og økte bevilgninger.

Komitéen hadde fylkesagronom O. Benum som formann, og medlemmer var: professor, dr. H. Wexelsen, landbruksdirektør A. Lidtveit, professor M. Ødelien, professor, dr. K. Breirem, forsøksleder, dr. K. Fløvik, forsøksleder H. Uverud og forsøksleder H. Røed. Komitéens sekretær har vært sivilagronom Ragnar Hillestad.

SAGFLIS ER GODT DEKKMATERIALE FOR GRØFTERØR

Å bruke plastrør ved gjenlegging av grøfter er i den siste tiden blitt betydelig aktualisert. Plastrørene perforeres gjerne med smale spalter eller slisser. Hollenderne begynte å ta slike rør i bruk i 1960, og fra 1961 er det satt i gang forsøk med plastrør her i landet, sier dosent *Erling Harildstad* på forespørsel fra LOT.

For tiden er det anlagt 7 forsøksfelter, hvor plastrør sammenliknes med 2" tegelrør og med 2½" og 3" betongrør. Den største dimensjonen av betongrørene er også med og uten muffen. Dette med muffen er et forhold som har vært oppe til diskusjon i det senere, og som det er ønskelig å få nærmere belyst. Forsøksfeltene ligger på Staur i Stange, Bjerke i Vang, Skredshol i Ringsaker, Melheim i Furnes, Kaveldiket i Løten, Stahaugbråten, Haga, Nes, Romerike og hos Johansen på Gjølstad i Brandval.

Et av de største problemene med lukningsmaterialene er å få dem slik at vi unngår gjenslamming, sier Harildstad. Dette forholdet må vi være ekstra forsiktige med, og det stilles på enkelte jordarter spesielle krav til dekkmaterialet over rørene. Særlig fin jord kan legge seg i slissene også i plastrør, dersom de ikke dekkes med et skikket filter. Er vassføringen liten, blir det gjerne større fare for tilslamming der det er lite fall. På alle forsøksfeltene brukes det grov, vanlig sagflis fra sagbruk som dekkmateriale. Dette har hittil vist seg å gå meget bra.

På spørsmål om ikke papir og liknende materialer kunne være hensiktsmessige, svarer Harildstad at de ikke er brukbare som filter, og viser til et forsøk som er gjort med en rekke dekkmaterialer. Det ble i forsøket brukt grastorv, torvstrø, grus, mose, kutterflis, sagflis, hakk, halm, papir, steinull og glassvatt. Målingene av slammengdene viser at papir står dårligst av samtlige dekkmaterialer. Det er altså meget lite skikket som filter. God grus står meget bra og vanlig sagflis er også meget godt brukbart. Mose og torvstrø er ellers godt